

HRVATSKI *glasnik*

XXXIV. godina, 12. broj

21. ožujka 2024.

cijena 300 Ft

BOBAC I BOBICA novi crtani film za djecu

Sjednica baranjskih članova Saveza Hrvata
u Vršendi 4. i 5. stranica

Zajednička molitva u Kukinju

9. stranica

„Tragovima naših predaka”

10. stranica

Tri desetljeća iskustva

U izbornoj smo godini. Ove godine ponovno će biti raspisani lokalni i narodnosni izbori te će se utemeljiti nove narodnosne samouprave na svim razinama (mjesne, županijske i državna). Prošlo je već trideset godina od prvih narodnosnih izbora (1994. godine), a ove godine održat će se osmi izbori u skladu sa Zakonom o pravima narodnosti Temeljnog zakona Mađarske. Od prvih demokratskih izbora u Mađarskoj prošlo je više od 30 godina. To su bili začetci učenja samoupravljanja, a zatim je prihvaćen zakon o pravima nacionalnih manjina kao i manjinski izborni zakon. Slijedilo je utemeljenje narodnosnih, odnosno tad još manjinskih samouprava. Prema ondašnjim pravnim propisima za narodnosne izbore u jednom mjestu trebalo je samo pet osoba koje se na obrascu izjasne pripadnicima određene narodnosti, a za manjinsku listu mogli su glasati svi koji su imali pravo glasa na izborima. Tad još nije bila potrebna registracija na narodnosnom biračkom popisu, a danas već i to treba. Naime, tijekom tri desetljeća mijenjao se manjinski, odnosno narodnosni izborni zakon. Uvedena je jača kontrola glede utemeljenja narodnosnih samouprava kako bi se izbjegao tzv. etnobiliznis, tj. zlouporaba manjinskog izbornog zakona. Danas se već uvažavaju i podatci iz popisa stanovništva o broju pripadnika određene narodnosti u jednom naselju te je potrebna i registracija na narodnosnom biračkom popisu. Promjena zakona, čini se, nije obeshrabrila narodnosne zajednice. Njihov je broj od prvih manjinskih izbora porastao, a u posljednje vrijeme stagnira. Što je naučeno tijekom tri desetljeća? Koliko su samouprave uspjele iskoristiti svoja prava i mogućnosti koje im jamči narodnosni zakon? Kako je to zaživjelo u praksi? Jesu li vijećnici narodnosnih samouprava uopće načisto sa svojim mogućnostima? Jesu li većinski narod ili narodnosna zajednica prihvatili njihova prava, njihove odluke, njihovo djelovanje? U kojoj su mjeri narodnosne samouprave uspjele preuzeti brigu o razvoju narodnosnih zajednica? Koji su elementi koji su doprinijeli razvoju, a koji nisu? Možda bi bilo dobro razmotriti i ova pitanja kako bi se novoizabranim vijećnicima bilo lakše snalaziti u samoupravljanju i kako bi mogli doprinostiti još boljem djelovanju s ciljem razvoja narodnosne zajednice.

Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Za projekt Hrvatske državne samouprave *Multimedijalni muzej Hrvata u Mađarskoj* Vlada Republike Hrvatske u 2024. godini izdvojiti će 235 000 eura.”

Na prijedlog Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Povjerenstva za procjenu i utvrđivanje prijedloga projekata od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske proglasila je devet projekata od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Među njima je i projekt Hrvatske državne samouprave „Multimedijalni muzej Hrvata u Mađarskoj”, za što će se u 2024. godini izdvojiti 235 000 eura. Odluka je donesena na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 8. ožujka 2024. godine.

U obrazloženju odluke stoji kako Hrvati u Mađarskoj nemaju instituciju koja predstavlja prošlost, materijalnu i duhovnu kulturu zajednice. Institucija takva tipa ima iznimno važnu ulogu u izgradnji, očuvanju i jačanju nacionalne svijesti te ukazuje na brojne vrijednosti zajednice. Stoga je Hrvatska državna samouprava odlučila otvoriti multimedijalni interaktivni muzej kako bi na jednom mjestu mogla predstaviti vrijednosti koje su razne hrvatske subetničke skupine baštinile od svojih predaka.

Stalna izložba o Hrvatima u Mađarskoj bit će namijenjena hrvatskim učenicima, studentima i svim Hrvatima u Mađarskoj kao i gostima iz Hrvatske, drugim Hrvatima izvan Republike Hrvatske te većinskom narodu u Mađarskoj.

U državnom proračunu Republike Hrvatske za 2024. godinu i projekcijama za 2025. i 2026. godinu među stavkama Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske za ostvarenje devet projekata iz točke u 2024. godini osigurana su sredstva u ukupnom iznosu od 3 576 000 eura.

Istoga dana, ali u drugoj točki dnevnoga reda, Vlada Republike Hrvatske donijela je odluku o nastavljanju podupiranja sedam projekata od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Među njima je i projekt Hrvatske državne samouprave „Potpora radu Hrvatskog kazališta u Pečuahu”. Imajući u vidu skrb Republike Hrvatske i značaj potpore projektima od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske predložio je donošenje odluke o nastavku potpore projektima od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

U obrazloženju odluke stoji kako je Hrvatsko kazalište u Pečuahu profesionalno hrvatsko kazalište izvan Republike Hrvatske. Ono od 2018. godine djeluje u suvremenom obnovljenom prostoru i ima iznimno značenje za njegovanje hrvatskoga jezika i jačanje hrvatskoga identiteta Hrvata u Mađarskoj, a istodobno i za promociju hrvatske kulture. Stoga će u 2024. godini Vlada Republike Hrvatske za projekt „Potpora radu Hrvatskoga kazališta u Pečuahu” izdvojiti 75 000 eura.

Svi predloženi projekti nastavljaju ispunjavati kriterije propisane točkom V. Odluke o osnivanju Povjerenstva za procjenu i utvrđivanje prijedloga projekata od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske, tj. unapređuju položaj i kvalitetu života Hrvata izvan Republike Hrvatske, doprinose očuvanju i njegovanju nacionalnog identiteta, hrvatskog jezika, kulturnog stvaralaštva i baštine te utječu na jačanje povezanosti Hrvata izvan Republike Hrvatske s Republikom Hrvatskom.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI glasnik

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

Državno natjecanje iz hrvatskog jezika i književnosti za srednjoškolce

U Neprofitnom poduzeću za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatia“ 4. ožujka održan je drugi, usmeni krug Državnog natjecanja iz hrvatskog jezika i književnosti za srednjoškolce. Prisutne je uvodnim govorom pozdravila organizatorica iz Narodnosnog pedagoškog centra Magdalena Šibalin i zatim ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin, koja je u toj prigodi svim prisutnima na poklon uručila *Hrvatski kalendar 2024.* Nakon prvog, pismenog kruga natjecanja, koji je bio u

Prije ispita

siječnju, u drugom krugu sudjelovalo je sedmero učenika: dvoje iz HOŠIG-a (Míra Dörhmann i Ádám Kovács) te petero iz Hrvatske gimnazije „Miroslav Krleža“ (Fanni Murai, Ivan Geraskin, Angelika Kiefer, Míra Alma Radics, Danica Kovács). U ocjenjivačkom odboru bili su Timea Bockovac, Stipan Karagić i Tomislav Krekić. Učenici su imali tri zadatka: osobno predstavljanje i predstavljanje planova za budućnost, jednu temu iz hrvatskog jezika i jednu temu iz književnosti. Míra Dörhmann, koja je prva polagala ispit, u svojem predstavljanju i o planovima u vezi s hrvatskim jezikom rekla je: „Važno mi je nastaviti usavršavati

znanje hrvatskog jezika jer bih htjela otići u Dubrovnik studirati pomorsku biologiju.“ Na pitanje o hrvatskom pjesništvu koje je postavio ocjenjivački odbor Mira, koja jako voli poeziju, odgovorila je da se u školi kod analize pjesama govori o tome što je pjesnik htio reći, a ona smatra da je najvažnije ono što pjesma nama znači i kako nas dirne.

Konačni su rezultati natjecanja: 7. mjesto Míra Dörhmann, 6. mjesto Ádám Kovács, 5. mjesto Fanni Murai, 4. mjesto Míra Alma Radics, 3. mjesto Danica Kovács, 2. mjesto Ivan Geraskin i 1. mjesto Angelika Kiefer. Svečano proglašenje održat će se u svibnju.

Kršul

Dio članova ocjenjivačkog odbora

Predsjednik Državnog izbornog ureda pozvao narodnosne predstavnike

Predsjednik Državnog izbornog ureda dr. Attila Nagy pozvao je narodnosne zastupnike i predsjednike državnih narodnosnih samouprava na informativno savjetovanje radi priprema za izbore za mjesne samouprave i načelnike te narodnosne izbore koji će se održati u lipnju 2024. godine.

U Budimpešti se 14. veljače 2024. predsjednik Državnog izbornog ureda u svojoj prezentaciji obratio predstavnicima trinaest zakonom priznatih narodnosti u Mađarskoj odnosno narodnosnom zastupniku, glasnogovornicima narodnosti u Mađarskom parlamentu i predsjednicima državnih narodnosnih samouprava. Upoznao ih je s informacijama o općim izbornim pravilima te detaljno prikazao opće narodnosne izbore za mjesne narodnosne samouprave iz 2019. godine te ukazao na izmjene pravila koje su se u međuvremenu provele.

Ured je organizirao događanje radi potpore i pripreme narodnosnih organizacija za narodnosne izbore koji se očekuju 9. lipnja

U Državnom izbornom uredu

2024. u zajedničkom postupku s općim izborima zastupnika za Europski parlament i izborima predstavnika lokalnih samouprava i gradonačelnika.

Državni izborni ured smatra važnim opširnije informirati narodnosne birače i pomoći narodnosnim organizacijama tijekom izbora. Osim predstavnika narodnosti događanju je nazočila i zamjenica Ureda javnog pravobranitelja zadužena za zaštitu prava narodnosti dr. Erzsébet Sándor Szalay.

HG • Foto: valasztas.hu

IZBORI 2024.

Sjednica baranjskih članova Saveza Hrvata u Vršendi

Izabrani regionalni kandidati predloženi za županijsku i državnu listu Saveza Hrvata u Mađarskoj

S dnevnim redom o ovogodišnjim narodnim izborima 24. veljače sazvana je sjednica baranjskih članova Saveza Hrvata u Mađarskoj, koja je održana u ranim poslijepodnevним satima u Šokačkoj čitaonici u Vršendi. Tajnim glasanjem sastavljen je imenik kandidata liste Saveza Hrvata za Hrvatsku samoupravu Baranjske županije te baranjske liste Saveza Hrvata za Hrvatsku državnu samoupravu. Kako je uz ostalo najavljeno, do 15. ožujka održat će se slični skupovi i u drugim regijama (sljedeći 4. ožujka u Sambotelu, 6. ožujka u Budimpešti, zatim u Bačkoj i tako redom).

Baranjske članove Saveza Hrvata na ulazu u Šokačku čitaonicu pozdravili su zvuci tambura pečuškog Tamburaškog sastava „Misija”. Pola sata prije sjednice započela je registracija novih članova, a registrirana su 23 nova člana.

Registracija nazočnih članova i prijava novih

Marijana Balatinac i Joso Ostrogonač

Nakon što je utvrđeno da se na poziv predsjednice Udruge baranjskih Hrvata i članice Predsjedništva SHM-a odazvalo 76 od ukupno 97 članova Udruge, potvrđen je potreban kvorum.

Nazočne je pozdravila baranjska članica Predsjedništva SHM-a Marijana Balatinac, a nakon nje nazočnima se obratio i predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonač. On je uz ostalo ukratko izvijestio nazočne članove o sjednici Pred-

sjedništva koja je održana 3. veljače ove godine u Mišljenju. Na njoj se između ostalog odlučivalo o zadaćama za predstojeće narodnosne izbore te kriterijima za postavljanje i izbor kandidata. „Cilj je današnjeg okupljanja izbor baranjskih prijedloga za kandidate za županijsku i državnu listu SHM-a”, kazao je uz ostalo Ostrogonač dodavši kako će u skladu s odlukom Skupštine SHM-a konačnu odluku donijeti Predsjedništvo, koje će utvrditi i koliko će

mjesta koja regija dobiti na državnoj listi. Naglasio je nadalje kako je baranjska regija prva koja je organizirala ovakav predizborni skup članstva, a uslijedit će okupljanja u Gradišću 4. ožujka (u Sambotelu), zatim 6. ožujka u Budimpešti pa potom u Bačkoj i drugim regijama. U skladu s odlukom Predsjedništva regionalno članstvo najkasnije 15. ožujka mora dostaviti svoje prijedloge. Nakon toga konačnu će odluku o državnoj listi donijeti Predsjedništvo. Kako je kazao, Savez je i dosad bio najjača udruga, koja je dala najviše kandidata na mjesnim, županijskim i državnim izborima, a vjeruje da će tako biti i na predstojećim izborima. Prema njegovim riječima važno je poraditi na utemeljenju hrvatskih samouprava i u onim naseljima gdje ih dosad nije bilo, a u kojima na temelju posljednjeg popisa stanovništva sad za to postoje uvjeti.

Predsjednica baranjskog ogranka udruge Marijana Balatinac podsjetila je kako prema podacima iz posljednjeg popisa stanovništva iz 2022. godine ima i novih naselja u Baranji u kojima se mogu održati izbori i utemeljiti hrvatske narodnosne samouprave. Nova su naselja grad Boja, Šaroš i Pelersda. Nažalost, u Njaradu i Bremenu, gdje djeluje hrvatska samouprava, neće biti raspisani izbori. Kako je naglasila, bira se deset imena koja će Predsjedništvu predložiti za državnu listu i pet imena za

Dio nazočnih članova Saveza Hrvata u Mađarskoj

županijsku. O kriterijima je istaknula kako prema odluci Predsjedništva, za razliku od prošlih izbora, članovi državne Skupštine ne mogu biti osobe koje su u radnom odnosu u ustanovi u održavanju HDS-a. Dosad je to vrijedilo samo za voditelje ustanova. Spomenuto se ne odnosi na županijske i mjesne samouprave. Kako je naglašeno, ne može se istodobno biti u državnoj i županijskoj skupštini. Na temelju odluke Predsjedništva, kazala je Marijana Balatinac, kandidati za državnu listu biraju se tajno, a na prijedlog baranjskog članstva tako će se održati i izbor kandidata za županijsku listu. Osim izjašnjavanja o pripadnosti hrvatskoj narodnosti uvjet je da kandidat mora biti član Saveza Hrvata i upisan na popis hrvatskih birača.

U tročlani odbor za prebrojavanje glasova izabrani su David Gregeš, Agika Hosszú i Kristina Kraner.

Uslijedilo je predlaganje kandidata, pri čemu je za državnu listu predloženo 15 imena, a za županijsku 7. Za državnu listu biralo se deset, a za županijsku pet kandidata jer su dva mjesta u županijskoj skupštini osigurana za naselja podravskih Hrvata u Baranji, o čemu će oni sami odlučiti. Za državnu listu predloženi su dr. Zoltán Ákos Vizvári, dr. Viktorija Gerdešić, Ivan Gugan, dr. Zsófia András, dr. János Kapitány, Arnold Barić, Noémi Tihanyi, Marta Barić Rónai, Marijana Balatinac, Vjekoslav Filaković, Marica Lukač, Blaško Bošnjak, Milica Klaić Tarađija, Ladislav Kovač i Anita Kovačević. Za županijsku listu predloženi su Ružica Ivanković, Brigita Štivić Šandor, Perica Balaž, Đurđa Geošić Radosnai, Mišo Šarošac, Ildika Bošnjak i Mirjana Murinji.

Dio nazočnih članova Saveza Hrvata u Mađarskoj

Za vrijeme stanke okupljene je zabavljao TS „Misija” uz člana Saveza Hrvata Mišu Kovačevića, koji je i zapjevao omiljene pjesme baranjskih Hrvata.

Nakon tajnog glasanja i prebrojavanja glasova tročlani odbor objavio je rezultate. Glasalo je svih 76 nazočnih članova – 74 listića bila su važeća i dva nevažeća. Prema broju glasova u prvih deset izabrani na baranjsku listu i predloženi za državnu listu Saveza Hrvata jesu: 1. dr. Zoltán Ákos Vizvári, 2. Marijana Balatinac, 3. Arnold Barić, 4. dr. Viktorija Gerdešić, 5. Vjekoslav Filaković, 6. dr. Zsófia András, 7. Noémi Tihanyi, 8. Milica Klaić Tarađija, 9. Ivan Gugan i 10. Anita Kovačević. Za županijsku listu, prvih pet kandidata po broju dobivenih glasova, izabrani su i predloženi: 1. Ružica Ivanković, 2. Brigita Štivić Šandor, 3. Perica Balaž, 4. Mišo Šarošac i 5. Mirjana Murinji. Konačnu odluku o državnoj listi za Skupštinu Hrvatske državne samouprave donijet

će Predsjedništvo SHM-a nakon 15. ožujka, kad pristignu prijedlozi članstva svih regija Hrvata u Mađarskoj.

Kako je nakon sjednice i prije tajnog glasanja za hrvatske medije u Mađarskoj uz ostalo izjavio predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac, Baranja je prva koja je održala sjednicu članstva o izboru (prijedlogu) kandidata za državnu i županijsku listu Saveza Hrvata. „Vidi se da je u skladu s odlukom Predsjedništva sjednica dobro pripremljena. Izbor kandidata odvija se na demokratski način. Na sjednici Predsjedništva određeni su kriteriji kandidiranja, pri čemu se držimo kriterija od prošlih izbora uz izmjenu da osim voditelja ni djelatnici ustanova u održavanju Hrvatske državne samouprave ne mogu biti članovi državne Skupštine. Naravno, oni mogu biti članovi mjesnih vijeća i županijskih skupština. Znamo da time ispadaju neki naši intelektualci,

ali tako smatramo umjesnim, što je pravno sasvim u redu. Slijedi sazivanje članstva i u drugim regijama, najkasnije 15. ožujka, nakon čega će Predsjedništvo donijeti konačnu odluku o sastavu liste i redoslijedu kandidata na državnoj listi kao i o tome koja regija koliko mjesta dobiva na listi. Kako je već ranije objavljeno i u Hrvatskom glasniku, pri postavljanju kandidata vodit ćemo se kriterijima sprema, stručnosti, znanja hrvatskoga jezika, aktivnosti...”

Prema izjavi članice Predsjedništva iz Baranje, na posljednjoj sjednici Predsjedništva dogovoreno je da sve regije najkasnije 15. ožujka moraju dostaviti po deset imena kandidata za državnu i po pet odnosno sedam imena za županijsku listu. Kad se odluči o izboru kandidata iz pojedinih regija, odlučit će se o broju kandidata iz pojedinih regija i njihovu redoslijedu na državnoj listi.

S. B.

Održano tradicionalno i jedinstveno Muško prelo u Gari

Hrvatska samouprava Gare 2. ožujka u mjesnom Kulturnom domu priredila je tradicionalno Muško prelo, čime je završen niz pokladnih zabava u Bačkoj koje su zbog prilično kratkog pokladnog razdoblja duboko zakoračile u korizmeno vrijeme. Na jedinstvenoj pokladnoj zabavi bunjevačkih Hrvata u Gari okupilo se oko dvjesto muškaraca iz Gare i okolnih naselja, a bilo je i gostiju iz prekograničnih prijateljskih naselja: Gajića i Topolja iz Hrvatske te iz vojvođanske Riđice, Gakova i Rastine te Sombora i Subotice.

Pripreme su počele već u ranim poslijepodnevним satima okupljanjem ekipe koja je bila zadužena za pripremanje ovčjeg paprikaša, koji se ove godine pripremao od sedam ovaca, a kuhalo ga je sedam ljudi u sedam velikih kotlova.

Već je pola sata prije početka Kulturni dom bio popunjen brojnim gostima, a već po tradiciji prelo je otvoreno najpoznatijom preljskom pjesmom „Kolo igra, tamburica svira” koju je izveo domaći Orkestar „Bačka” uz prepoznatljive stihove „Prelo kupi, svaki mu se divi, nek’ se znade da Bunjevac živi”.

Nakon uvodne i zajedničke pjesme predsjednik mjesne hrvatske samouprave Martin Kubatov srdačno je pozdravio oku-

Otac i sin István i Ēnok Varga već godinama kuhaju zajedno

Orkestar „Bačka” svake godine zabavlja goste

Neki od brojnih gostiju

pljene, među njima posebno uzvanike i goste iz prijateljskih naselja. Posebno je zahvalio članovima zajednice koji su sudjelovali u organizaciji i pripremanju omiljenog tradicionalnog ovčjeg paprikaša. Za to su najzaslužniji bili kuhari Tomica Bakai i Milan Kubatov, a pod njihovim vodstvom kuhali su otac i sin István i Ēnok Varga, Milan Fehér, László Pál, Tamás Csatár i Marin Kričković. Nazočnima se obratio i generalni konzul RH u Mađarskoj Drago Horvat, koji je naglasio važnost očuvanja tradicije i jedinstvenog prela bunjevačkih Hrvata. „Kako narod veli, bolje da umre selo nego običaji”, kazao je uz ostalo Drago Horvat poželjevši svima dobru zabavu i beskrajno veselje.

Usljedila je zajednička večera uz tradicionalni ovčji paprikaš, dobru kapljicu vina, glazbu, pjesmu, kartanje i druženje, a bilo je

Zaplesalo se i momačko kolo

i momačkog plesa. Kao i svake godine, za dobro raspoloženje tijekom večeri pobrinuo se domaći Orkestar „Bačka”, pa je veselica potrajala do zore.

Kako nam je uz ostalo kazao glavni organizator Martin Kubatov, ovaj jedinstveni događaj bačkih Hrvata seže u razdoblje između dva svjetska rata, kad bi bunjevački Hrvati u Gari na Pokladni (mesopusni) utorak obilazili djevojačke kuće, gdje bi ih dari-

vali jajima, kobasicama i slaninom. Na kraju bi se okupili u omiljenoj Lenkinoj mijani, gdje bi sve dobiveno ispekli te se veselili uz tamburaše. Točno u ponoć završila bi zabava, a oni bi se vratili svojim kućama jer bi počela korizma i post. Na inicijativu nekolicine ljudi prije četrdesetak godina običaj je oživljen, a odonda se Muško prelo priređuje subotom kao posljednja u nizu bačkih pokladnih zabava. U međuvremenu je došlo do izvjesnih promjena – više se ne obilaze bunjevački domovi, nego se bunjevački Hrvati i njihovi gosti okupljaju na zajedničkoj zabavi u mjesnom Kulturnom domu. Uz bunjevačke Hrvate vrlo se rado okupljaju i Švabi i Sikuljci, a obvezno se kuha čuveni garski ovčji paprikaš – omiljeno blagdansko jelo garskih bunjevačkih Hrvata.

S. B.

NAGRADA

„Za baranjske Hrvate“ vlč. Gabrijelu Bariću

Hrvatska samouprava Baranjske županije 2009. godine utemeljila je godišnju nagradu „Za baranjske Hrvate“. Nagradu svake godine dodjeljuje u sklopu Županijskog hrvatskog dana i javne tribine Hrvatske samouprave Baranjske županije. Dodjeljuju se dvije nagrade: jednom pojedincu i jednoj udruzi ili organizaciji.

Nagradom se prepoznaju i priznaju zalaganje i rad osobe ili organizacije na čuvanju i njegovanju hrvatskog nacionalnog identiteta te rad za dobrobit Hrvata u Baranjskoj županiji. Svećeniku Gabrijelu Bariću nagradu je 21. listopada u Semelju u sklopu Županijskog hrvatskog dana i javne tribine Hrvatske samouprave Baranjske županije uručio predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac.

Gabrijel Barić rođen je u Martincima, a zaređen je za svećenika 25. lipnja 2011. godine u Pečuškoj biskupiji. Župnik je u župi Görcsöny.

Zaređenje u pečuškoj bazilici 3. srpnja 2011. godine

Gabrijel Barić (Gábel Bácsics), župnik

Gabrijel Barić rođen je u Sigetu (Szigetvár) 7. ožujka 1981. godine. Odgojen je u Martincima. Mamu je rano izgubio. Osjetio je Božji poziv, često je odlazio na svete mise koje je služio župnik Ladislav Bačmai. Poslije srednje škole, gdje je učio za autolimara – maturirao je u pečuškoj Srednjoj stručnoj školi „József Angster“, započinje studij teologije na Pečuškoj biskupskoj visokoj školi za vjerske znanosti. Za to vrijeme boravi pola godine na seminaru u Zagrebačkoj nadbiskupiji, u bogosloviji, gdje je vježbao hrvatski jezik i položio hrvatski jezični ispit. Godine 2005. zaređen je za đakona u pečuškoj katedrali. Đakonsku je službu obavljao u Boji, Martincima i Šiklošu.

Gabrijel Barić (Gábel Bácsics), župnik

Za svećenika je zaređen 25. lipnja 2011. godine. Dvije je godine bio u Seksardu kao kapelan, četiri u Pečuhu u crkvi svete Elizabete, gdje je služio mjesečne svete mise na hrvatskom jeziku. Od kolovoza 2017. župnik je u Bicsérdu, odakle je često na poziv služio svete mise na hrvatskom jeziku u biskupiji. Od 2021. župnik je u Görcsönyu. Pri pomoći je voditelju Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije Ladislavu Bačmaju – služi svete mise na hrvatskom jeziku u cijeloj biskupiji, a s voditeljem Hrvatskog povjerenstva naizmjenice drži mjesečne svete mise na hrvatskom jeziku u pečuškoj franjevačkoj crkvi koje se ostvaruju uz potporu mjesne hrvatske samouprave i pečuške bi-

Sveta misa u Vokányu 3. srpnja 2011. godine

skupije svake četvrte nedjelje u mjesecu. Ponosi se svojim hrvatskim podrijetlom, rado govori hrvatski i služi misu na hrvatskom jeziku.

Branka Pavić Blažetin

Foto: pecsiegyhazmegye.hu i siklosiplebania.hu

PEČUH – Redovita mjesečna sveta misa na hrvatskom jeziku, koja se održava uz potporu Hrvatske samouprave Pečuha, održana je 5. veljače u pečuškoj franjevačkoj crkvi. Tu korizmu svetu misu služio je povjerenik Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije i mohački župnik Ladislav Bačmai, a pjevao je Ženski pjevački zbor „August Šenoa“.

Bobac i Bobica – posebno malim, a to jako!

Nevjerojatno, ali ipak smo ovde. Na kraj dogovaranja i dopisivanja od ljetodan, sidimo u glavnom gradu Ugarske/Madjarske, na ubrovi Dunaja u študiju KEDD (=utorak). Uprav snimljemo gradišćanskohrvatsku verziju prvih epizoda ovih obljubljenih dičkih povidajkov iz pera Erike Bartos. Kot naša dica doma pred televizijskom ekranom, tako smo i mi začarani sa sakarjačkimi kebrima na licu mjesta. Uprav smo čuli od naših tehničarova, da je ova serija jur na jako čuda jezikov prevodjena i snimljena. Gradišćanskohrvatski je 12. i prvi manjinski jezik uopće!!! Ova činjenica nas je presenetila, ali ujedno i potvrdila, da iako je veliki izazov pojeti novim putem, koncem konca se splati, uložiti ov veliki trud za naše najmladje.

Po ideji Petra Mogyorósija je Društvo za obrazovanje Gradišćanskih Hrvatova prihvatio koncept, da se djela ča za našu dicitu pomoćom novih tehničkih mogućnosti. Budući da su bila njegova dica oduševljena od serije Bobac i Bobica (Bogyó és Babóca) na originalnom ugraskom jeziku, se je rodila ideja, da bude moguće, ovu povidajku gledati i slušati i na gradišćanskohrvatskom jeziku. No, po prvi telefonati i dopisivanji se je ispostavilo, da to zbog svakarjačkih prav nij tako jed-

veliko presenećenje je bilo, da su povidačica i svi kebrima nek jedan glas, znači jedna jedina peršona. Imali smo veliku zadaću najti taj glas, ki bi to nek mogao i osobu, ka bi bila pripravna. Iskali i premišljavali smo dost dugo. Koncem konca smo ali vidili, da bi bila najbolja za ovu ulogu jedna mlada mama.

Tako smo jako veseli, da smo mogli navoriti Juliju Kornfeind, trostruku mamicu, da nam bude na pomoć. Ona sama je jur već puti pokazala nje talenat na različnih umjetničkih polja kot solopjevačica i primašica Folklorne grupe Poljancev, pevljačica projekta JIGT (Jačiti Igrati Govoriti Tancati), ilustratorka dičke knjige „Kade je runjko“, itd. Dođući veliki izazov je bio najti termin, ki odgovara svakomu. No i vo nije bilo jednostavno...

Zato smo sada jako srićni, da smo po ovih svih poteškoća i raznoraznih životnih i društvenih obaveza našli ipak snagu, da naši najmladji znaju vrijeda gledati ove ljubezne i jako poučne povidajke doma u obitelji na ekranu onda kadagod kanu na našem materinskom jeziku. Znamda ćedu preferirati sada i u nam dragoj Hrvatskoj već ke obitelji ovu našu varijantu, na mjesto već postojeće srpske odnosno slovenske verzije. Na svaki način smo osvidočeni, da smo na dobrom putu i smo zahvalni DOGH-u, kancelarstvu i zemlji Gradišće, da su nas pri voj našoj nakani podupirali. Sigurni smo, da prez unutrašnje motivacije – gledać našu vlašću dicitu – bi jur

U študiju KEDD

Julija Kornfeind

nostavno, kot smo mi to nek mislili. Jasno nam je bilo veljek na početku, da tribamo dobar prijevod od originalnoga ugarskoga jezika, pri kom nam je bila Ingrid Klemenčić iz Koljnofa jako priskoćna. Zatim su se i verzije drugih jezikov pogledali i kade tade prilagodio tekst. Ovu ulogu je Angelika Kornfeind na se zela. Drugo naše

znamda već puti bili odustali od ovoga projekta. Hvala zato nošoj dicitu Mati, Lovri i Ivi za ovu neiscrpljivu motivaciju!

Petar i Školnikovi iz Trajštofa

TRENUTAK ZA PJESMU

Mučenik

Iz gomile istupih sam
i pozvah vas u zemlju:
Novi Život

Smijeh ruga samo jeknu
iz gomile
k mojem uhu

Podoh sam
Al za mnom ravno uputiste Smrt

Umrijeh

Iz moga srca izniknuše
dva modra cvijeta ljubavi
u svijet

Antun Branko Šimić

Zajednička molitva u Kukinju

Čuj nam molbe, čuj nam glas!

Devetnica u čast Gospi Lurdskej moli se u spomen na ukazanje Gospe Bernardici u Lourdesu. To je već desetljećima prilika za to da se žene koje su u zajednici molitve krunice okupe u crkvi u Kukinju radi zajedničke molitve. Svaki dan jedan sat mole i pjevaju, a deveti dan zahvaljuju Gospi za sve što im je dala i mole je za pomoć. Na sam Gospin blagdan, 11. veljače, posebno se mole Mariji za bolesne i iznemogle. Molitvena zajednica kukinjskih Hrvata i ove se godine na blagdan Svijećnice okupila u župnoj crkvi svete Ane na molitvi zajedničke devetnice na čast Gospe Lurdske. Kao što je bilo nekad, devet dana zaredom molila se devetnica Majci Božjoj za sva dobročinstva i zagovore, utječući se njezinu majčinskom zagovoru u svim potrebama.

Svakog se dana u zajedničkoj molitvi devetnice u čast Gospe Lurdske i ove godine okupilo od 10 do 12 žena te su molile krunicu i pjevale na hrvatskom jeziku. To su radili njihovi stari, to nastavljaju i danas članice zajednice molitve krunice. Devetnica se moli devet dana uz pripravnu molitvu, pjesme i litaniju Majke Božje Lurdske te molitvu na milost osamnaest Gospinih ukazanja. „Bez grijeha začeta Majka Božja, koja se udostojala ukazati siromašnoj djevojčici iz Lourdesa, neka potakne u mom srcu žarku želju za poniznošću da pomoću ove devetnice postignem milost pred tvojim božanskim Sinom Isusom Kristom!“, molilo se u kukinjskoj crkvi.

Nekad su u Kukinju bile četiri skupine kruničarki, danas su tek dvije skupine, a ni one nisu pune, reći će mi Marica Mali. To su bile uglavnom Hrvatice, mnogi su umrli, a družina nije dalje prenosila krunicu. Krunicu, rekli su stari, nije bilo slobodno dati iz kuće jer je ona Božji blagoslov, čuva i kuću i ukučane. Ali sve se češće prekida lanac krunice. Ako kruničarka umre, njezine prijateljice iz zajednice posebno se mole za nju dan prije njezina ukopa. I ja sam s Kukinjčankama gotovo dva sata molila sve tri krunice za pokojnu Katicu Kunder, koja je živjela 85 godina. Sve u nadi kako će jedna od njezine dvije kćeri uzeti krunicu i moliti, dalje je zadržati u „družini“. Uz tri krunice molili smo i više molitvi za njezin put i još dvije-tri molitve koje Kukinjčanke mole samo kad kruničarka umre. One isprate pokojnicu te drugi dan, na sahrani, mole i pjevaju na hrvatskom jeziku.

„Hvala Bogu, sad u zajednici molitve imamo i nekoliko mlađih članova, a priključilo se i nekoliko Mađarica. Molimo tako da jedan član moli na mađarskom i zatim četiri na hrvatskom jeziku. Molimo se i pjevamo na hrvatskom jeziku zajednički. Svake nedjelje moli se prije svete mise, a u korizmi zajedno svakoga petka s početkom u 15 sati molimo križni put. Nikoga se ne može prisiliti da dođe. Pravo je čeljade ako osjeća da je dobro moliti se. Jer dragi Bog nije nas stvorio da se ne molimo i da ga ne volimo. Rekli su nam

Naša Gospa

naši roditelji: 'Dragog Boga nemoj nikad uvrijediti ni ražalostiti jer samo On zna zašto ti je to tako i samo te On, kad ti je najteže, uzme za ruku', reče mi Marica Mali.

Sv. Montfort u svojoj knjizi govori o ljepoti i važnosti molitve sv. krunice: „Između svih načina moljenja Krunice psalmirati, to jest javno moliti krunicu u dva kora, je onaj koji Bogu iskazuje najviše slave, najspasonosniji je za dušu i njega se davao najviše boji. Bog voli zajednice. Anđeli i svetcu na nebu zdru-

ženi neprestano pjevaju slavu Bogu; na zemlji, udruženi u svojim zajednicama, pravednici dan i noć zajedno mole. Naš je Gospodin izričito preporučio Apostolima i učenicima zajedničku molitvu, onda kada je obećao da će biti s njima, svaki put kada se dvije ili tri osobe nađu da u Njegovo ime zajedno mole. Koje li radosti, imati Isusa među nama! Da bi je postigli, dovoljno se udružiti u molitvi Krunice.“

Prvi su se kršćani često okupljali da zajedno mole iako su bili proganjani i iako su carevi zabranjivali njihova druženja. Više su voljeli izložiti se smrti nego se odreći zajedničkih sastanaka i biti u društvu Isusa Krista. Zajednička molitva spasonosnija je za dušu: 1. jer je duh redovito budniji u zajedničkoj molitvi nego u osobnoj; 2. jer kad su sjedinjene, molitve pojedinca stapaju se u molitvu cijele zajednice, to jest sve zajedno čine jednu molitvu. Zbog toga, ako netko ne moli dovoljno dobro, netko drugi iz zajednice tko moli bolje nadoknađuje manjkavost ovog prvog. Jači podupire slabijega, gorljiviji prenosi svoj žar na mlakoga, bogati obdaruje siromaha, loš ulazi među dobre. Kako prodati mjericu kukolja? Dovoljno ju je pomiješati s četiri ili pet mjerica dobrog žita i sve je prodano!

Branka Pavić Blažetin

Bogatstvo...

Kruničarke iz Kukinja

TRAGOVIMA NAŠIH PREDAKA

U multimedijskoj dvorani Croatice 28. veljače prikazan je putopisni film „Tragovima naših predaka“, koji je snimljen na stručnom putovanju u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini prošle jeseni. Uslijedio je razgovor o ulozi bosanskih franjevaca u životu Hrvata u Mađarskoj s glavnim akterima stručnog putovanja: predsjednikom Hrvatske samouprave Starog Budima – Bekašmeđera Attilom Szoboszlaajem kao glavnim organizatorom, hrvatskim povjesničarom Dinkom Šokčevićem kao stručnim vodičem putovanja, a razgovor je moderirala ravnateljica Neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica“ Timea Šakan-Škrilin, koja je i autorica filma.

Nakon razgovora svečano je otvorena fotoizložba mlade Hrvatice Lucije Fenyósi iz Pečuha. Lucija se fotografijom bavi petnaest godina, a najdraži su motivi joj flora i fauna, ulična rasvjeta i zvonici. Ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin, vidjevši samo jednu Lucijinu fotografiju, prepoznala je neosporniv talent i znala da želi prirediti izložbu. Izložene fotografije Lucija je načinila za vrijeme spomenutog putovanja, a one svjedoče o vjerskim i kulturnim obilježjima franjevaca na tom području. Izbor od dvadeset fotografija na Lucijin prijedlog izabrala je ravnateljica Croatice ponajprije birajući fotografije koje prate geometrijski likovi.

Nazočne pozdravlja ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin

Dio mnogobrojne publike

U razgovoru o putovanju hrvatski povjesničar Dinko Šokčević pojasnio je da nije riječ samo o Bunjevcima te da su i mnoge druge hrvatske subetničke skupine došle iz Bosne i Hercegovine i južne Hrvatske, a velik dio današnje BiH pripadao je u srednjem vijeku Hrvatskoj – npr. Duvno, Tomislavgrad, Livno. Kao što je rečeno u filmu, franjevci su od 15. stoljeća vodili skrb o svim katolicima na području Osmanskog Carstva, a kad su Turci osvojili Slavoniju i središnje dijelove Ugarske, franjevci su od Makarske do Budima predstavljali ne samo Katoličku Crkvu nego i hrvatsku kulturu uopće te su povezali sve

skupine: Šokce, Bošnjake, Race. Budimski samostan, sjedište bosanske srednjovjekovne države Bosne Srebrene, u 18. je stoljeću sjedište hrvatske kulture, njezino najsjevernije središte. „Slova Lj i Nj izmislio je u Budimu franjevac Stipan Vilmoš.“ Dinko Šokčević osim toga je dodao: „Povezivanje s franjevcima važno je jer su oni koji su bili prisutni na putovanju mogli osjetiti prisutnost. Franjevci dandanas predstavljaju našu kulturu u BiH, a naš narod koji ondje živi identičan je našim subetničkim skupinama ovdje. Putovanje je započelo u Osijeku ne samo zato što ondje ima franjevačka crkva i samostan

nego jer su svi Hrvati u Mađarskoj morali proći kroz Osijek kad su dolazili, a ondje je bila i franjevačka škola kao i u Baji i Budimu, a u okolici žive Šokci.“

Attila Szoboszlai, organizator puta, na ideju je došao nakon što je osobno s majkom posjetio Mostar i izvor Bune, a i ranije je organizirao stručna putovanja. Najprije je organizirao u Senandriji, gdje su posjetili dalmatinske Hrvate. Sa Senandrijom su sklopili i ugovor o suradnji. Zatim su posjetili racke Hrvate u Andzabegu pa i Gradišće. Gradišće su izabrali jer su ljudi koji u najvećem broju posjećuju priredbe Hrvatske samouprave Starog Budima i Bekašmeđera gradišćanski Hrvati. Prošle godine organiziran je izlet „Po tragovima bačkih Hrvata“, gdje su posjetili bunjevačka i šokačka naselja, npr. Aljmaš, Kačmar, Santovo. Attila Szoboszlai istaknuo je: „Pozitivan je rezultat putovanja da sad sudionici češće posjećuju i hrvatske priredbe. Kao da im je ojačao osjećaj pripadnosti hrvatskoj zajednici... A i sad su ovdje svi sudionici puta, čak i iz Kalače i Pečuha. U planu je putovanje u Hrvatsku, u pradomovinu gradišćanskih Hrvata.“

Nakon otvorenja izložbe uslijedio je domjenak i druženje. Organizatori programa bili su Hrvatska samouprava Starog Budima – Bekašmeđera i NP za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica“.

Kršul

Bobac i Bobica novi crtani film za dicitu

Na inicijativu Društva za obrazovanje Gradišćanskih Hrvatov (DOGH) postoji 13 epizodov madjarske dičje serije o pužu i puzipavi/babici sada i na gradišćanskohrvatskom jeziku. Presentacija je bila u Koljnofu s dičjim zabavnim programom.

Dica osnovne škole i čuvarnice kot i svi gosti doživili su svitsku premijeru novoga crtanoga filma na gradišćanskohrvatskom jeziku. Pripravan je bio oko toga šarolik program.

Otpodne su otvorili Mali koljnofski tamburaši pod peljanjem Ingrid Klemenčić s jednim instrumentalnim kusićem. U nastavku je Branko Kornfeind predstavio djelovanje Društva za obrazovanje Gradišćanskih Hrvatov i s nazočnom publikom zajačio *Hvalite, slavite Gospodina!* Ovu jačku je on sam pratio na bugariji. Tim je jur bilo dobro raspoloženje garantirano.

Julija Kornfeind s dicom načinila je vježbe gibanja

Prezentacija JIGT-a

Dojduća govoračica je bila Angelika Kornfeind, predsjednica Poljanec. Ovo društvo je pokrenulo dičju ponudu *JIGT – Jačiti, igrati, govoriti i tamburati*. Ova ponuda postoji i u online obliku i kot redoviti sastanci za dicitu u Vulkapodručstovu. Razgovore je peljala Silvija Degendorfer, a razgovor na madjarski je prevodila svenek Ingrid Klemenčić.

U nastavku je Julija Kornfeind s dicom i svimi zainteresiranimi odraslimi načinila dvi kratke vježbe gibanja uz muziku iz konzerve: *Glava, ramena, koljena, palci, prst i Hoki poki*.

Dica ka su u četiri redi sidila na niski klupi u prvi redi su bila oduševljena. Očekivanje je bilo kod svih jur jako veliko, jer sada je došlo do prezentacije crtanoga filma *Bobac i Bobica*. Hrvatsko ime si je izmislila Ingrid Klemenčić.

Pred prvom epizodom su Petar Mogyorósi i Julija Kornfeind govorili o samoj ideji za ov projekt i pojedini poteškoća pri realiziranju. Već od ljetodan su durale priprave, dokle su bila sva prava osigurana i dogovoreni termini u študiju, da bi se moglo snimiti ova jako uspješna madjarska serija i na gradišćanskohrvatskom jeziku.

Ingrid Klemenčić, Angelika Kornfeind i Silvija Degendorfer

Za prevod su bile odgovorne Ingrid Klemenčić i Angelika Kornfeind. Jedna je prevodila iz originala, a druga prisposodila sa srpskom verzijom ka jur postoji. Kasno su stoprv doznali, da sve uloge govori jedna osoba, tako je spala po dugljem premissljanju i istraživanju odluka na Juliju Kornfeind.

Nedilju otpodne su se predstavile prvi dva crtići. U prvom se upoznaju Bobica puzipave i Bobac puž. Tako nosi ova naslov *Prijateljstvo*. U drugom su obadva betežni i imaju infekciju uha.

DOGH je financijski nosio ov projekt, ukupno 13 emisijov se je realiziralo. Predvidjen je i daljnji nastavak, ta je odvisan od slobodnih financijskih sredstava. U madjarskom originalu postoji već od 120 epizodov. Gradišćanskohrvatski jezik je 12. u koga je ova dičja serija prevodjena.

Isto tako predvidjaju peljači projekta i tiskano izdanje, za ovo su ali daljnji dogovori potrebni, jer su daljnja prava od drugih poduzeć potrebna. Polag Petra Mogyorósija će se svaki tajedan objaviti novi filmić na vlašćem YouTube kanalu ki se zove *Bobac i Bobica*.

Svi u gibanju

Priredbu su završili mladi koljnofski tamburaši s jačkom *Fala*. Pred tim su srdačno čestitali dvi odraslim osobam ka su imala zajedno 32. rodjendan: Branko Kornfeind je slavio 18., a Marijana Pajrić 14. jer su obadva rodjeni 29. februara.

Kristijan Karall

Dan žena u Starinu

Načelnik Balázs Matoricz svakoj je dami uručio cvijet

Mjesna samouprava Starina tradicionalno obilježava Dan žena okupljajući svoje sumještanke. To je i ove godine učinio načelnik Starina Balázs Matoricz sa svojim zastupnicima. Prekrasno okićen seoski dom kulture, stolovi i prekrasno cvijeće čekali su sve pozvane Starinčice, i one malo starije i one malo mlađe, pa i najmlađe. Mnoge su se odazvale pozivu, a domaćini su se pobrinuli za ukusnu večeru i dobru glazbu. Svirao je „Alibi Band“, a nije izostala ni bogata tombola. Sve su dame za poklon dobile cvijet (stručak ruže). Načelnik je ovim riječima pozdravio okupljene dame: „Hvala ženama! Hvala tebi koja si me rodila. I tebi koja ćeš mi biti žena. I tebi trećoj, desetoj, tisućitoj, koja si mi poklonila osmijeh, nježnost, topli pogled, tješila me kad sam ulicom išao, kad sam bio usamljen, ljuljala me kad sam se bojao smrti. Hvala tebi jer si bila plava i tebi jer si bila crna. I tebi jer su ti ruke bile lijepe i tebi jer ti je lice bilo lijepo. I tebi, jer si bila loša i dobra. I tebi jer si bila pametna i vesela. Hvala ženama, hvala!“

BPB

VIROEXPO

Martinčani na Viroexpu

FOTO: VIROEXPO

Na 27. međunarodnom sajmu gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede Viroexpo 2024. predstavila se i Općina Sopje sa Savjetom mladih Općine Sopje i Pustarom Višnjica. Drugog dana sajma, 17. veljače, izložbeni prostor Općine Sopje posjetili su predstavnici prijateljskih lokalnih samouprava mađarskih mjesta naseljenih Hrvatima, Starina i Martinaca, koje je dočekao i pozdravio načelnik Berislav Androš.

„Ove smo godine na Viroexpu zainteresirane posjetitelje upoznali s našom tradicijom, našim običajima, manifestacijama kao i projektima koje provodimo već dugi niz godina kako bismo što više ljudi privukli da posjete našu općinu. Posjetitelji su se mogli upoznati s našom najvećom manifestacijom, Dravsko proljeće, koja se jedne godine održava u Sopju i druge u mađarskom Starinu i tako naizmjenice iz godine u godinu“, ispričao je za www.icv.hr načelnik Androš. Dodajmo kako će se ovogodišnje dvodnevno Dravsko proljeće za vikend za Mali Uskrs održati u Starinu.

BPB

BARČA – Hrvatska narodnosna samouprava Barče raspisuje javni natječaj za dođjelu stipendija hrvatskim srednjoškolicima sa stalnim prebivalištem u Barči za školsku godinu 2023./2024. Pravo na sudjelovanje na javnom natječaju imaju učenici koji su pripadnici hrvatske zajednice, mađarski državljani i koji imaju prosjek ocjena od najmanje 4,0 po polugodištu, a poseban je naglasak stavljen na aktivnosti u hrvatskoj zajednici i sudjelovanje u javnom životu i na priredbama u gradu. Stipendija će se dobitnicima isplatiti u dva jednaka obroka – prva rata do 15. ožujka i druga do 31. kolovoza 2024. godine.

FOTO: MOHÁCSI BUSÓJÁRÁS HIVATALOS OLDALA

BARČA – KUD „Podravina“ i KUD „Drava“ zajednički su predstavili pjesme i plesove Podravine u Mohaču, na pohodu buša, 11. veljače. Nastupali su četiri puta tijekom dana na Széchenyijevu i Deákovu trgu te u Sokacrévu. Pratio ih je TS „Misija“.

ŠELJIN – Hrvatska samouprava Šeljina u blagovaonici gradske osnovne škole priredila je 17. veljače svoj tradicionalni godišnji Hrvatski bal. Goste bala zabavljao je Orkestar „Baranja“.

**Dani otvorenih vrata –
Podravske večeri u znaku tradicije**

Prvi program u nizu priredbi koje organizira HKSC J.G.DŽ., održat će se 22. ožujka (u petak) 2024.

Mjesto: Dom kulture, Martince

17:00 uskršnja radionica i šaranje jaja s odgajateljicom Reginom Várnai i teta Ružom Hum iz Križevaca

18:30 priprema korizmenih jela: mogućnost uključivanja u pripremu, izmjena recepata, kušanje gotovih kolača

“pereci” – Zoltan Solga “sirom kolači” – Kristina Šimara
 “debeli kolači” – Irenka Kraner

Donesite sa sobom dobru volju, kreativnost, otvorenost i nekoliko kuhanih jaja za šaranje! 😊

Mala stranica

BUDITE SRETNI!

Kad nas netko pita što bismo željeli u životu, mnogo nas odgovara: „Želim biti sretan/sretna!“. No često ni sami ne znamo što to znači, kako sreću možemo postići i zadržati. Potraga za srećom sigurno je jedan od temeljnih ljudskih ciljeva. Upravo zbog toga 2012. godine 20. ožujka proglašen je Međunarodnim danom sreće. Osjećaj sreće naše je osnovno pravo, to je ono što nas pokreće i motivira da budemo bolji prema sebi i drugima. Iako je pitanje sreće složeno i uključuje mnogo malih stvari koje trebamo napraviti kako bismo je postigli i zadržali, znanstvenici su utvrdili da nekad i s malim pomakom, malim „preslagivanjem“ svojeg dnevnog rasporeda, svatko može barem na nekoliko trenutaka osjetiti istinsku sreću i zadovoljstvo. Akciju za sreću pokrenuo je profesor ekonomije i stručnjak za sreću Richard Leyard. Akcija ima članova iz 68 zemalja diljem svijeta, a ukazuje na važnost dvaju čimbenika koji utječu na sreću. Glavni je vanjski čimbenik kvaliteta odnosa koje imamo kod kuće, na poslu, u svojoj zajednici, ali i ono što se često zaboravlja – kvaliteta odnosa sa samim sobom. Unutarnji je čimbenik mentalno zdravlje.

Sreća mnogo ovisi o nama samima, našem unutarnjem doživljaju, aktivnostima koje radimo i ljudima kojima smo okruženi.

PUT DO SREĆE

- * Pomaži drugima ili čini drugima što želiš da oni čine tebi.
- * Budi ljubazan jer nikad ne znaš kakav je nečiji život. Svi smo mi u ovome zajedno, stoga trebamo ostati povezani i shvatiti da nismo sami te trebamo davati i primati ljubav što je više moguće.
- * Uljepšaj nekome dan, netko će ga sutra uljepšati tebi ili nekoj trećoj osobi...
- * Ne zaboravi na tjelovježbu, ona također donosi sreću.
- * Bitno je i smiriti se, odmaknuti se od situacije koja nam predstavlja problem, sagledati je objektivno i uočiti koje su to stvari na koje možemo i na koje ne možemo utjecati. U skladu s tim treba se i ponašati.

MALI TEST O SREĆI

Od tri ponuđena odgovora odaberi jedan koji tebi odgovara i zaokruži slovo ispred njega!

1. Ono što radim...

- a) u potpunosti me ispunjava.
- b) zadovoljava me, ali ne vidim mogućnost za razvoj.
- c) ne zadovoljava me, ali su dobri međuljudski odnosi.

2. Mjesto u kojem živim...

- a) volim i osjećam da mu pripadam.
- b) volim, ali su mi društveni odnosi strani.
- c) ne volim, sanjam o preseljenju.

3. Obiteljske odnose doživljavam kao...

- a) međusobnu podršku, povjerenje, iskrenost.
- b) prihvatljive, nismo previše povezani.
- c) formalne, viđamo se na rijetkim okupljanjima.

4. Prijateljstvo je za mene...

- a) neprocjenjivo.
- b) prelijepo iskustvo.
- c) moguće, ali s ograničenim trajanjem.

5. Kakva si osoba?

- a) Optimistična, vedra i vesele naravi.
- b) Zadovoljan/zadovoljna, ali mislim da bi moglo biti bolje.
- c) Ne tražim puno, živim i puštam druge da žive.

6. U kojoj mjeri tvoje želje prati akcija?

- a) Imam ciljeve i planove, ali i korake koje vode do njih.
- b) Kad mi je nešto zaista važno, znam kako ću to postići.
- c) Imam želje i planove, ali nisam dovoljno dosljedan/dosljedna.

Ako si dao/dala najviše odgovora pod a):

Ti si sretna i zadovoljna osoba. Prilagodljiva si osoba koja je sposobna uočiti dobro u sebi, drugim ljudima, događajima. Usmjeren/usmjerena si na svoj cilj, a tvoj odnos sa životom prožet je mudrošću i smislom.

Ako si dao/dala najviše odgovora pod b):

Uglavnom si zadovoljan/zadovoljna, ali

ponekad misliš da neke stvari treba mijenjati, nadoknaditi. U podsvijesti znaš da neke stvari trebaš mijenjati, pa nemoj odugovlačiti!

Ako si dao/dala najviše odgovora pod c):

Moraš provjeriti kamo ideš i preispitati svoje odluke. Potrošeno je mnogo snage za pogrešan smjer. Iako to ne znači da nije imalo smisla, došao/došla si do točke kad nešto treba mijenjati. Važno je da priznaš sebi i izabereš promjenu. Tvoj život tvoja je odgovornost, imaš pravo na to da bude bolji i ljepši.

*Sreća je čudesna roba:
Što je više drugome daješ,
To je tebi više ostaje*

Hrvatski katolički kalendar i „Sakralni svijet” u Serdahelu

U Hrvatskom kulturno-prosvjetnom zavodu „Stipan Blažetin” u Serdahelu 23. veljače predstavljen je Hrvatski katolički kalendar 2024. uz otvorenje izložbe goblena goričanskog župnika Josipa Drvoderića „Sakralni svijet” i bogat kulturni program. Treći put objavljen kalendar u nakladništvu Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin” i Croatiace predstavila je urednica Lilla Trubić, a na kulturnom programu nastupili su tamburaši Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski”, članovi pomurskih pjevačkih zborova, Tamburaški sastav „Pomurske žice”, Marija Kanižai Prosenjak, Veronika Kapuvari i Hana Csicskovics, a preko interneta uključio se i bogoslov Martin Benceš. Otvorenje izložbe goblena obogaćeno je čitanjem župnikovih pjesama u interpretaciji Monike Večerić i božanskim zvukom saksofonista Krunoslava Lajtmana. Priredbi je nazočio glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, koji je i novčanom donacijom potpomogao izlaženje kalendara, kao i dopredsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Arnold Barić i načelnica Serdahela Viktorija Havasi.

Svi zajedno

Korizma je razdoblje kad se kršćani pokorom, odricanjem i intenzivnijim življenjem Božje riječi pripremaju za najveći kršćanski blagdan – Uskrs. Razni su načini pripreme, a jedan od njih može biti i čitanje Božje riječi, za koje može poslužiti i najnoviji Hrvatski katolički kalendar. On na 256 stranica nudi štivo raznih vjerskih tema iz svih naših hrvatskih regija. Urednica Lilla Trubić, članica Odbora za vjerska pitanja, prati vjerski život Hrvata u Mađarskoj, odnosno sudjeluje u njemu npr. organiziranjem hodočašća za mlade u Međugorje ili vjerskog kampa. Novi kalendar sastavila je tako da vjernici iz raznih regija sudjeluju u njemu, odnosno da pronađu vjerske teme iz svoje regije. „Novi katolički kalendar sadržava deset propovijedi sa svetih misa koje možda potaknu čitatelje na razmišljanje, a isto tako i razgovore sa svećenicima s porukama o vjeri”, rekla je urednica na promociji. Jedno poglavlje predstavlja hrvatske kantore koji djeluju po hrvatskim naseljima kako bi se i na taj način zahvalilo na njihovom radu oko misnih slavlja, praćenja crkvenih zborova. Pomurski čita-

Velečasni Drvoderić sa svojim prijateljima

telji ponosni su i na mladog đakona Sebastijana Mihovića (predstavljen u izdanju), rodnom iz Sumartona, odnosno na keresturskog bogoslova Martina Benceša, studenta u Zagrebu, koji se preko interneta uključio u program i govorio o svojim doživljajima tijekom posjeta pape Franje Budimpešti. On je i preporučio kalendar vjernicima. Kalendar sadržava napise hodočasnika i sudionika vjerskog kampa, stihove naših hrvatskih pjesnikinja, tradicionalne posne recepte, fotografije hrvatskih vjerskih događanja hrvatske zajednice te kalendarski dio. Urednica je zahvalila svima koji su pomogli

u nastanku kalendara, a goričanski župnik Josip Drvoderić pozvao je vjernike da uzmu kalendar u ruke u vrijeme korizme jer će u njemu naći vrijedne napise i za pripremu za uskrsne blagdane.

Izložba goblena župnika Josipa Drvoderića „Sakralni svijet” dopunjena je s još nekoliko slika prenesene zbirke iz letinjske gradske knjižnice, gdje su gobleni već bili izloženi u prosincu prošle godine. Gobleni vjerske tematike s brižno odabranim bojama i strpljivim radom povezuju nas s Bogom i potiču na razmišljanje i meditaciju. Izložbu je otvorila ravnateljica Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin” Zorica Prosenjak Matola te predstavila životni put autora goblena, a Monika Večerić recitirala je pjesme župnika Drvoderića, koji je autor i nekoliko knjiga, tako i zbirki pjesama. Glazbenik Krunoslav Lajtman obogatio je program prekrasnim sviranjem na saksofonu. Izložba je otvorena do kraja ožujka, a zainteresirani je mogu posjetiti radnim danom od 8 do 16 sati.

Beta

Polaganje vijenaca na grob Franje Stazića

U organizaciji Hrvatske samouprave Senandrije 1. ožujka položeni su vijenci na grob opernog pjevača Franje Stazića (Ferenc Stéger) na senandrijskoj Kalvariji, čime je započela „Stazićeva godina“. Njegova ovogodišnja 200. obljetnica rođenja obilježiti će se raznolikim programima, od zavičajnih natjecanja do međunarodnih znanstvenih skupova koji mladima i starima pružaju priliku upoznati život ove hrvatske i mađarske operne zvijezde. Na programskom repertoaru bit će brojni operni i drugi pjevački žanrovi.

Prije se u Senandriji znalo samo da je Stazić operni pjevač i da u ulici koja nosi njegovo ime postoji lakirnica. No malo je tko znao da je Stazić bio i operna zvijezda, Pavarotti svojega doba koji je bio i tražen tenor na najvažnijim opernim pozornicama Europe – od Zagreba do Beča, od Praga do Milana. O Stazićevu glasu doznajemo samo iz novinskih članaka, memoara i stručnih tekstova jer nije sačuvan tonski zapis njegova pjevanja s obzirom na to da je prestao pjevati prije nego što se mogao kupiti gramofon njemačkog izumitelja Emila Berlinera pogodan za snimanje zvuka. Već 1846. godine, kad je Stazić imao samo 22 godine, zagrebačke novine *Danica ilirska* veličaju njegovo pjevanje u prilogu o *Ljubavi i zlobi*, prvoj hrvatskoj nacionalnoj operi: „Gospodin Stazić pjevao je pàrvoga tenora neobičnom, slušaocè uzhitjućom vatrom,

Na grobu Franje Stazića

i jasnim, što se krèpkosti, friškoće i visine tiče, zaisto rèdkim glasom i kretao se je kao izkusni predstavljalac. Malo će se naći tenorah i u glavnih gradovih, koji bi bili kadri tolikim uspjehom ovu tešku zadaću izvesti. Za podati ponjatje o visini ovoga cvatućeg neobičnog tenornoga glasa onim, koji muziku razumiu, navodim, da je u svojoj osvetnoj ariji u drugom činu visoki cis iz punih pàrsah najvećom silom i lahkoćom izrinuo, što se u sadašnje doba, gdi tako malo dobrih tenorah na svètu ima, upravo medju muzikalna čudesa brojiti može. I on je bio uznešenim pleskanjem i uzklikom za svoje prekrasno pèvanje od strane občinstva naknadjen.“

Polaganju vijenaca nazočili su gradonačelnik Senandrije Zsolt Fülöp, ravnateljica Muzejskog centra „Ferenczy“ dr. Éva Lauter, učiteljica i kustosica „Stazic godine“ Viktória Kisérdi, predsjednik Hrvatske samouprave Senandrije Đuro Benković i njegova zamjenica Katalin Szautner, zamjenica Éva Valentin Heincz i voditeljica protokola pri Uredu gradonačelnika Éva Spanyol.

Kršul

HELGA ŠKRAPIĆ na naslovnici Hrvatskog kalendara 2024.

Nije lako izabrati naslovnicu za godišnjak Hrvata u Mađarskoj *Hrvatski kalendar*. Nije to bilo lako ni u procesu nastajanja Hrvatskog kalendara 2024. Iz mora fotografija koje mi je nesebično ustupila Zorica Tóth uz posredovanje Andrije Handlera na prvi sam se pogled zaljubila u fotografiju koja krasí naslovnicu Hrvatskog kalendara 2024. Nisam znala ime djevojčice s fotografije sve do promocije Hrvatskog kalendara 2024. u Petrovu Selu i našeg susreta 24. veljače. Zove se Helga Škrapić i učenica je petroselske osnovne škole. Pri našem susretu rekla sam joj: „Draga Helga, jako se radujem što smo se upoznale. Ja sam teta Branka.“ Ona mi je odgovorila: „Teta Branka, i ja se jako veselim da smo se našle.“ Želim sebi što više ovakvih susreta.

Čitajte i širite Hrvatski glasnik

Dobar glas o tjedniku Hrvata u Mađarskoj daleko se prenosi zahvaljujući pregacima hrvatskog jezika i književnosti. O tome nam svjedoči i fotografija na kojoj su učenici 3. razreda zagrebačke Privatne umjetničke gimnazije. Naime, u sklopu obilježavanja Dana hrvatskoga jezika učenici dr. sc. Zorice Jurčević čitanjem raznih tekstova o hrvatskom narodnom preporodu i čitanjem Hrvatskoga glasnika ukazali su na važnost hrvatskoga jezika kao neizostavne identitetsko-kulturološke odrednice.

Profesorica Jurčević ukazala je učenicima na važnost borbe za hrvatski jezik upotrebljavajući s namjerom upravo Hrvatski glasnik, s pomoću kojega im je objasnila na koje se sve načine hrvatska manjina bori za vlastito samoodržanje.

PUB KVIZ HRVATSKE SAMOUPRAVE PEČUHA

U organizaciji Hrvatske samouprave Pečuha održan je prvi ovogodišnji pub kviz. U Centru Fordan 28. veljače okupio se velik broj zainteresiranih kvizaša i navijača. Sve popularnije događanje Hrvatske samouprave Pečuha okuplja brojne ekipe (od četiri do šest članova) koje se ogledaju u znanju o različitim temama o kojima se razgovara i odgovara na hrvatskom jeziku. Ovoga puta okupilo se devet ekipa, ukupno 70-ak ljudi. „Pitanja priprema i kviz vodi zastupnica Hrvatske samouprave Pečuha Marica Dudaš Gyöngyös”, rekao nam

Ekipe Smajlići

Ekipe Kukinjčani

Ekipe Veliki odmor

Ekipe Sarvaš

je predsjednik Hrvatske samouprave Pečuha Stjepan Blažetin, „dok se za pehare i medalje brine zastupnik Jozo Hari”. Priredbu ostvaruje Hrvatska samouprava Pečuha iz svojeg proračuna. Svi sudionici kviza počašćeni su *pizzom* i sokom. I ove večeri bilo je uzbuđljivo i napeto. Prvo mjesto osvojila je ekipa Veliki odmor s 82 boda, drugo mjesto ekipa Smajlići s 80 bodova, a treće mjesto podijelile su dvije ekipe: ekipa Kukinjčani i ekipa Sarvaš s osvojenih 77 bodova.

Branka Pavić Blažetin

VIII. Križni put Hrvatov u Kisegu

U organizaciji Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj i Hrvatske samouprave Kisega na ljetosnjem Križnom putu je skupa došlo na duhovno otpodne oko 130 vjernikov 10. marcijuša u Kisegu. Molitvu je predvodio Štefan Vukits (A), koga majčinska korijena vežu za Nardu (H). U obnovljenoj crkvi na Kalvariji uz kantorsku službu Žužane Horvath i muzičku pratnju kiseškoga zbora „Zora” mašu je služio Štefan Vukits. Pred mašom predsjednik HS u Kisegu Šandor Petkovits predstavio je vjernikom kratak ali zanimljiv povijest ove crkve. Na kraju vjerskoga susreta Andrija Handler, peljač Zbirke sakralne umjetnosti, zahvalio je sudionikom, pomagačem na ostvaranju ovoga duhovnoga otpodneva i pozvao je svakoga

Dio vjernika

na mali agape pred crkvu – ča je dalo mogućnost i na međusobno duševno približavanje med ljudi od Koljnofa do Petrovog Sela.

Marija Fülöp Huljev